

CHINA WEIGERT NEDERLANDS ONS PLASTIC WORDT WEER

Sinds 1 januari dit jaar heeft China een verbod ingesteld op alle invoer van plastic afval. Dat levert Europa en ook Nederland een groot probleem op, want ongeveer een derde van ons plastic afval ging daarheen. Er moet nu veel meer hier gerecycled worden en dat lukt nog lang niet.

TEKST FRANS GLISSENAAR

Waarom ging er zoveel plastic naar China?

Vanaf de jaren tachtig importeerden Chinese bedrijven plastic afval uit de Verenigde Staten, Europa en andere landen, om dit te hergebruiken als grondstof voor allerlei producten, die voor een groot deel weer naar het westen werden geëxporteerd. Volgens een recent onderzoek importeerde China sinds 1992 zelfs de helft van al het wereldwijd weggegooid plastic.

En waarom is China daar nu opeens mee gestopt?

In mei 2017 kondigde de Chinese regering aan dat er vanaf 2018 een importverbod op allerlei soorten afval zou komen. Dus niet alleen op plastic afval, maar bijvoorbeeld ook op papier en metaal. Het verwerken en recycleren van afval is vaak zwaar en vies werk en brengt ook allerlei milieuroisic'o's met zich mee. "Ook in China zijn er steeds minder mensen die dat soort zwaar en vuil werk willen doen", zegt Ben Kras van Kras Recycling. "Dus ik begrijp best dat ze daar vanaf willen. En China wil ook forceren dat er in het land zelf beter en meer gaat worden ingezameld. En dat doen ze dan met zo'n rigoureuze maatregel."

Dus met al dat plastic afval dat we met z'n allen zo keurig inleveren zitten we nu mooi opgescheept? Nee, het huishoudelijk plastic afval uit Europa wordt over het algemeen ook in

Europa gerecycled, omdat dit contractueel is vastgelegd en het afval gesorteerd is naar de voorwaarden van de eindverwerkers. Het zijn vooral plastic afval uit bedrijven en reststromen uit het huishoudelijk afval die lastig te recycleren zijn, waar we nu mee blijven zitten. Kras Recycling, dat zich uitsluitend bezighoudt met bedrijfsafval, voerde tot 2018 de helft van al haar plastic afval naar China af. Inmiddels is het volume aan plastic dat Kras inzamelt (het bedrijf zamelt ook andere soorten afval in) met 20 procent gedaald. "We nemen alleen afval in dat we ook kunnen verwerken, dus we moeten nu regelmatig nee zeggen tegen plastic dat we krijgen aangeboden. Wat er dan mee gebeurt? Dat weet ik niet. Hoogstwaarschijnlijk gaat het richting de verbranding."

Wat betekent dit voor de natuur, vooral wereldwijd?

Er zijn aanwijzingen dat een deel van het plastic afval nu naar andere landen wordt geëxporteerd, zoals Maleisië, Vietnam en Indonesië. Of het daar ook echt goed gerecycled wordt, is de vraag. Uit verschillende onderzoeken is gebleken dat juist de Zuidoost-Aziatische landen (samen met China) verantwoordelijk zijn voor het grootste deel van de plastic soep in de oceanen. "Ook een deel van het plastic dat naar China ging, werd niet of niet goed gerecycled", zegt Piotr Barczak van de European Environmental Bureau (EEB), een netwerk van Europese milieuroorganisaties.

PLASTIC AFVAL ONS PROBLEEM

Ook Harmen Spek van de Plastic Soup Foundation denkt dat een deel van het plastic nu naar elders wordt afgevoerd. Producenten van plastic (en ook van andere producten) betalen in Nederland verplicht een 'verwijderingsbijdrage' die ervoor moet zorgen dat die producten na gebruik gerecycled worden. De fondsen die daarmee worden gevuld zijn groot, dus er is veel geld voor recycling beschikbaar. "Er zijn ongetwijfeld alweer exportstromen naar andere regio's, want er is gewoon geld mee gemaakt", zegt Spek. "Maar ik vrees dat een groot deel van dat geëxporteerde afval niet wordt gerecycled. Het is gemakkelijk geld en storten is goedkoop."

Dus het gaat de verkeerde kant op?

Niet helemaal. Zowel Barczak als Spek denkt dat deze nieuwe situatie Europa en ook Nederland voor nieuwe feiten stelt. "Europa kan nu niet meer weggijken en net doen alsof er al heel veel plastic wordt gerecycled", zegt Barczak. "Overheden moeten maatregelen nemen, bijvoorbeeld door te eisen dat in bepaalde producten een minimum aan gerecycled plastic wordt verwerkt. Of door hogere belastingen te heffen op het gebruik van nieuw plastic."

"Het is beter dat we nu in Europa veel meer verantwoordelijk worden voor het opruimen van onze eigen rommel", zegt Spek. "Wij krijgen bij de Plastic Soup Foundation nu opeens matjes van bedrijven die aan ons vragen: we zitten nu met dat plastic, wat moeten we ermee doen? Niet dat wij ze direct kunnen helpen, maar het toont wel aan dat men ermee omhoog zit."

Wat zou er nu moeten gebeuren?

"De capaciteit om plastic te recycleren moet nu fors toenemen en liefst zo snel mogelijk. Maar dat vraagt grote investeringen, dus misschien moeten er overheidsmaatregelen komen om dat te stimuleren", zegt Ben Kras. "Ik geloof niet zo in subsidies, want ik vind dat de markt zichzelf moet redden, maar dit is een uitzonderlijke situatie. Misschien moeten bedrijven gedwongen worden om meer gerecycled plastic toe te passen in plaats van nieuw plastic."

En valt er nog meer te winnen?

Jazeker. Milieuroorganisaties wijzen er al langer op dat voor de verpakkingindustrie strengere regels nodig zijn. Vooral voor voedselproducten worden te veel

gecompliceerde plastic verpakkingen gemaakt. Verpakkingen die uit verschillende soorten plastic bestaan, die vervolgens moeilijk te scheiden zijn. Volgens het Kennisinstituut Duurzaam Verpakken, het instituut van de verpakkingbranche dat bedrijven adviseert, wordt er veel tijd gestoken in voorlichting. "Voor sommige bedrijven is het nog steeds een eyepener als wij ze uitleggen dat hun verpakkingen beter recyclebaar moeten zijn", zegt directeur Chris Bruijnes. "Veel verpakkingen worden gemaakt vanuit een heel andere invalshoek, bijvoorbeeld vanuit marketingoverwegingen."

Dus misschien wordt het allemaal wel beter?

"Misschien", zegt Piotr Barczak. "Maar er komt pas echt een oplossing als er veel minder plastic wordt geproduceerd." "Met het huidige niveau van plasticconsumptie is er al veel te veel plastic in de natuur en vooral in de oceanen beland", aldus Harmen Spek. "De hoeveelheid plastic die wereldwijd geproduceerd wordt, is bizar groot maar neemt de komende decennia echt buitensporige vormen aan. Laten we daar eerst eens iets aan doen." ■

DE KWESTIE

In deze rubriek de achtergrond van een actuele gebeurtenis, situatie of visie op het gebied van natuur die tot ophet leidt.

